KOCAELİ ANSİKLOPEDİSİ

CİLT 2

2023 Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşleri
Dairesi Başkanlığı Yayınları No: 59

@ Copyright 2023 Kocaeli Metropolitan Municipality,
Department of Culture and Social No: 59

Bu kitabın her türlü basım, yayın ve telif hakları
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Sosyal İşler Dairesi
Başkanlığı'na aittir. Başkanlığın yazılı izni olmadan elektronik,
mekanik ya da diğer yollarla basılamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.
Para ile satılamaz.

All rights reserved. No part of this book may be printed,
reproduced or distributed by any electronic, optical, mechanical
or other means without the written permission of the Kocaeli
Metropolitan Municipality, Department of Culture and Social Affairs.

Tasarım ve Uygulama
Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık A.Ş.

Baskı
Pelikan Basım Matbaa ve Ambalaj Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Kayaşehir Mah. Ulubatlı Hasan Cad. Blok 2H Kapı No: 19
34494 Başakşehir / İstanbul
Tel: (0212) 613 79 55
Sertifika No: 40619

ISBN: 978-605-72931-8-3
Takım ISBN: 978-605-72931-6-9

KOCAELİ ANSİKLOPEDİSİ

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Haluk SELVİ
Prof. Dr. Muhammed Bilal ÇELİK
Prof. Dr. İbrahim ŞİRİN
Prof. Dr. Levent ATALI

2023

Sahibi
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Adına
Doç. Dr. Tahir BÜYÜKAKIN

Genel Koordinatör
Balamir GÜNDOĞDU

Ansiklopedi Yürütme Kurulu
Prof. Dr. Haluk SELVİ
Prof. Dr. Muhammed Bilal ÇELİK
Prof. Dr. İbrahim ŞİRİN
Prof. Dr. Levent ATALI
Volkan ŞENEL
Raşit FİDAN
Hayriye SÖZER
Adil YILDIRIM

Sekreterya
Nesrin DURAN
Şükriye Göksu HÜLAGÜ

Ansiklopedide yer alan maddelerin bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bilim ve Danışma Kurulu
Prof. Dr. Azmi ÖZCAN
Prof. Dr. Feridun M. EMECEN
Prof. Dr. Gülfettin ÇELİK
Prof. Dr. Hamza GÜNDOĞDU
Prof. Dr. İdris BOSTAN
Prof. Dr. İlhan ŞAHİN
Prof. Dr. Kemalettin KUZUCU
Prof. Dr. Metin TUNCEL
Prof. Dr. Nermin ERSOY
Prof. Dr. Nevnihal ERDOĞAN
Prof. Dr. Numan AKDOĞAN
Doç. Dr. Fikrettin YAVUZ
Doç. Dr. Gülşen ERDAL
Doç. Dr. Mustafa SARI
Doç. Dr. Şennur KAYA
Dr. Metin ŞENTÜRK
Erdoğan ÖZDEMİR
Feyzullah Yavuz ULUGÜN
Müzeyyen ÜNAL
Recep KANKAL

İçindekiler

TAKDİM • XIII
ÖN SÖZ • XV
HACET BAYRAMLARI • 695
HACI AHMET ÇELEBİ • 695
HACI AHMET EFENDİ MESCİDİ • 696
HACI AKİF BEY MAHALLESİ • 697
HACI ALİ PAŞA CAMİİ • 698
HACI AYVAZ CAMİİ • 700
HACI DAVUT AĞA CAMİİ • 700
HACI HALİL MAHALLESİ • 702
HACI HAMZA BEY VAKIFLARI • 703
HACI HAMZA MAHALLESİ • 704
HACI HASAN BEY • 705
HACI HASAN MAHALLESİ / YOKUŞU • 706
HACIHIZIR MAHALLESİ • 707
HACI SELİM EFENDİ • 709
HAÇLI SEFERLERİ • 710
HADİ ARSLAN • 712
HAFIZ ABDULLAH EFENDİ (TEZEMİR) • 713
HAFIZ ALİ EFENDİ • 714
HAFIZ HAŞİM EFENDİ • 714
HAKAN ORUÇKAPTAN • 714
HAL BİNALARI • 715
HALDUN ALAGAŞ • 718
HALİL ÇALIK • 719
HALİL İBRAHİM ARTVİNLİ • 719
HALİL İBRAHİM ATMACA (FOTO ATMACA) • 720
HALİL İBRAHİM EFENDİ (GÜRSOY) • 721
HALİL PAŞA • 721
HALİL TÜRKMEN • 722
HALİT MOLLA (AKIN) • 723
HALİT PEHLİVAN • 724
HALİT ULUSOY • 725
HALK EDEBİYATI • 726
HALK EĞİTİM MERKEZİ VE AKŞAM SANAT OKULU • 729
HALKEVİ • 731
HALK İNANIŞLARI VE UYGULAMALARI • 735
HALK ODALARI • 738
HALK OYUNLARI • 740
HALUK EVİTAN • 743
HALUK GÖRGÜN • 743
HALUK SAYIN • 744
HAMDİ AÇAN • 745
HAMDİ BAŞAK • 745
HAMDİ NAMIK GÖR • 746
HAMİD B. MUHAMMED B. VELİYYÜDDİN EL-KOCEVÎ • 747
HAMİD EFENDİ KONEVÎ • 747
HAMİDİYE BULVARI – CADDESİ • 748
HAMİT OSKAY / İSMAİL HAMİT OKTAY • 749
HAMZA OSMAN ERKAN • 751
HANDAN KARAADAM • 751
HANNİBAL (ANNİBAL) • 752
HARALAR • 753
HARİKALAR SAHİLİ • 754
HASAN BASRİ GÜZELOĞLU • 755
HASAN BEHÇET DİKER • 756
HASAN EYLEN • 757
HASAN FAİK TÜREL • 758
HASAN FEHMİ ATAKAN • 759
HASAN FEHMİ EFENDİ (MORALI) • 759
HASAN GEMİCİ • 760
HASAN HAYRİ TAN • 761
HASAN KÂMİL YILMAZ • 762
HASAN PAŞA • 763
HASAN SERT • 764
HASAN ŞEMİ ERGİN • 765
HASAN TAHSİN ELBEYOĞLU • 766
HASAN TAHSİN PAŞA • 768
HATİCE ÖZGENER • 770
HAYAT KİMYA AŞ • 771
HAYDAR AKAR • 772
HAYRETTİN ULUSOY • 773
HAYRETTİN UYSAL • 774
HAYRETTİN UZUN • 775
HAYRİ AKDUMAN • 775
HEDEF • 776
HELENA • 777
HEREKE • 778
HEREKE ÇOCUK KAMPI • 780
HEREKE FABRİKA-İ HÜMAYUNU HAMİDİYE RÜŞTİYE MEKTEBİ • 781
HEREKE FABRİKA-YI HÜMAYÛNU HASTANESİ • 782
HEREKE HALI FABRİKASI • 783
HEREKE HALISI • 786
HEREKE İDMAN YURDU • 787
HEREKE KALESİ • 788
HEREKE MERKEZ SÜMER CAMİİ • 790
HEREKE PUDİNGİ • 791
HERGELECİ İBRAHİM • 792
HERGELECİ İBRAHİM YAĞLI GÜREŞLERİ (SARIMEŞE) • 792
HERMANN JANSEN • 793
HERSEK / DİL MENZİLİ • 795
HERSEKZÂDE AHMED PAŞA • 796
HIDIRELLEZ • 797
HİKMET BİL • 799
HİKMET DEMİRBAYRAK • 800
HİKMET ERENKAYA • 800
HİKMET KIRLI • 801
HİKMETİYE CAMİİ • 802
HİLÂL-İ AHMER CEMİYETİ (KIZILAY) • 803
HİLMİ EGE • 806
HİPODROM • 806
HOŞGÖR PASTANESİ VE İSMAİL KALKANDELEN • 808
HOŞGÖRÜ FERMANI • 809

İZMİT HAPİSHANESİ • 955
İZMİT İDADİSİ/SULTANİSİ/ERKEK İBTİDÂÎ MEKTEBİ • 957
İZMİT İMARET ERKEK İBTİDÂÎ MEKTEBİ • 958
İZMİT KAFASI • 960
İZMİT KALESİ • 960
İZMİT KAZASI KÖYLERİNDEKİ İBTİDÂÎ MEKTEPLER • 963
İZMİT KIZ İBTİDÂÎ MEKTEBİ • 965
İZMİT KIZ RÜŞDİYE MEKTEBİ • 968
İZMİT KÖRFEZİ • 970
İZMİT KÖRFEZ PİSTİ • 972
İZMİT MEZARLIKLARI • 973
İZMİT NUMUNE TARLASI • 975
İZMİT ORMAN ŞİRKETİ • 976
İZMİT OTOBÜS TERMİNALİ • 978
İZMİT PİRİNÇ FABRİKASI • 979
İZMİT PİŞMANİYESİ • 980
İZMİT POSTASI • 980
İZMİT PUSULA • 981
İZMİT RIHTIMI • 982
İZMİT SİMİDİ • 983
İZMİT TERSANESİ • 984
İZMİT TİCARET GAZETESİ • 987
İZMİT TİCARET VE SANAYİ ODASI GAZETESİ • 987
İZMİT TRENİ • 988
İZMİT TÜRBELERİ • 990
İZMİT ULUSLARARASI KISA FİLM FESTİVALİ (IISFF) • 992
İZMİT-EREĞLİ DEMİRYOLU PROJESİ • 993
İZMİT / İZNİKMİD MENZİLİ • 995
İZZET ÇETİN • 996
İZZET KAMIŞ • 998
İZZET ORHON • 998
JEOLOJİ VE MADENLER • 1001
KABARAN ÇEŞME • 1007
KAÇAMAK / MALAK • 1007
KADİR GÜVEN (BABALİGO) • 1008
KADIRGA YAYLASI VE ŞENLİKLERİ • 1009
KÂĞITSPOR KULÜBÜ • 1010
KALKINMA/GAYRİSAFİ YURT İÇİ HASILASI • 1012
KANDIRA • 1017
KANDIRA BELEDİYESİ • 1021
KANDIRA BEZİ • 1022
KANDIRA BİBERİ • 1023
KANDIRA DARTISI • 1024
KANDIRA ERKEK RÜŞDİYE MEKTEBİ • 1025
KANDIRA HAMAMLARI • 1026
KANDIRA HAPİSHANESİ • 1028
KANDIRA HİNDİSİ • 1029
KANDIRA KAZASI İBTİDÂÎ MEKTEPLERİ • 1030
KANDIRA KİLİMLERİ • 1034
KANDIRA MEDRESELERİ • 1036
KANDIRA MEDYASI • 1037
KANDIRA MEZARLIKLARI • 1040
KANDIRA NAMAZGÂHI • 1042
KANDIRA TAŞI (AKÇAOVA TAŞI) • 1043
KANDIRA YOĞURDU • 1044
KANDIRALI EMİN AĞA • 1045
KANDIRALI MEHMET PAŞA • 1045
KAPANCA SOKAĞI • 1046
KAPAN-I DAKİK • 1047
KARA BALİ MEHMET BEY • 1048
KARA BALİ VAKFI • 1050
KARA DAVUD B. KEMAL KOCAVÎ • 1052
KARA MÜRSEL ALP • 1053
KARAMÜRSEL ALP ANIT MEZARI • 1054
KARA OSMAN AĞA • 1055
KARA YAHYAZADE AHMED EFENDİ • 1056
KARABAŞ MAHALLESİ • 1056
KARACA AHMET MEZARI (TÜRBESİ) • 1058
KARAMÜRSEL • 1058
KARAMÜRSEL BAĞCILAR CEMİYETİ • 1063
KARAMÜRSEL BELEDİYE MÜZESİ • 1064
KARAMÜRSEL BELEDİYESİ • 1065
KARAMÜRSEL CAMİLERİ • 1067
KARAMÜRSEL ÇEŞMELERİ • 1069
KARAMÜRSEL EKSPRES • 1070
KARAMÜRSEL EREĞLİLERİ • 1071
KARAMÜRSEL ERKEK RÜŞDİYE MEKTEBİ • 1071
KARAMÜRSEL HAMAMLARI • 1074
KARAMÜRSEL İSKELELERİ • 1075
KARAMÜRSEL KAZASI İBTİDÂÎ MEKTEPLERİ • 1077
KARAMÜRSEL'DEKİ MANEVİ ŞAHSİYETLER VE TÜRBELERİ • 1086
KARAMÜRSEL MEDYASI • 1088
KARAMÜRSEL MENSUCAT FABRİKASI • 1089
KARAMÜRSEL SEPETİ • 1092
KARATEPE KÖYÜ • 1093
KARAVEYS EL-KOCEVÎ • 1095
KARAYAKUPLU KÖYÜ OSMANLI MEZARLARI • 1096
KARAYLAR (KARAİTLER) • 1098
KARDEŞ ŞEHİRLER • 1098
KARŞIYAKA • 1100
KARTAL KAYALARI VE MİÇO CENNET KOYU • 1101
KARTEPE • 1103
KARTEPE BELEDİYESİ • 1107
KARTEPE ÇEŞMELERİ • 1108
KARTEPE / KARTEPE DAĞI • 1110
KARTEPE KAYAK MERKEZİ/ KARTEPE TERAS • 1114
KARTEPE MEDYASI • 1115
KARTEPE MEZARLIKLARI • 1117
KARTEPE SU DEĞİRMENİ • 1118
KARTEPE ZİRVESİ • 1119
KASR-I HÜMAYUN • 1120
KÂTİB ÇELEBİ • 1123
KAVAKÇILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ (KOCAELİ) • 1125
KAYAÜSTÜ YAYLASI • 1126
KAYSERİLİ RESMÎ VE SEYAHATNAMESİ • 1127
KAZ BAYRAMI • 1128
KAZIKLI KERVANSARAYI • 1129
KAZIM DEMİRER • 1133
KAZIM ERTEK • 1134
KAZIM FİKRİ ÖZALP • 1135
KAZIM MERİÇ • 1136
KEÇECİBABA TÜRBESİ (BALÖREN KÖYÜ) • 1137
KEFKEN • 1138

Bu konuda genelde Türkiye'nin küresel aktör bölgesi olan Kocaeli, yakın çevre alt yerleşim bölgeleri bütününde ekonomik, idari, sosyal ve kültürel yönleri ile daha özel gündem başlıklarına eğilme gereğini ortaya çıkarmaktadır. Sadece Türkiye'nin bugünkü düzeyini belirleyici oluşu ile değil, geleceğinde sahip olması beklenen rolü itibariyle de bölge, Türkiye'nin ilgi odağı olarak görülüp, bu çerçevede ülke ve bölge düzeyinde belirlenen amaçlar ve hedefler doğrultusunda yapılan planlamalarda her zaman temel gündem hâline getirilmelidir.

KAYNAKÇA
Kalkınma Bakanlığı, *Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)*; Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, *Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı 2007-2011*; *TÜİK, Haber Bülteni*, İl Bazında GSYH 2019. Haber Bülteni, Yıllık GSYH 2019. İllerde Yaşam Endeksi-2015-2016; OECD, 2019.

Gülfettin ÇELİK

KANDIRA

Coğrafya

Kocaeli'nin Karadeniz kıyısında yer alan tek ilçesi olan Kandıra, Kocaeli tepelerinin kuzeyinden Karadeniz kıyılarına kadar uzanan plato sahası üzerine yayılmıştır. İlçenin merkezi olan Kandıra kasabası Karadeniz kıyısından 7 km içerde, deniz seviyesinden 40 m yüksekliktedir. Sakarya'nın Karasu ve Kaynarca ilçe merkezlerini Şile üzerinden İstanbul'a bağlayan yol ile il merkezini Karadeniz kıyısındaki Kefken'e bağlayan yolun kesiştiği yerde kurulmuştur. İzmit'e uzaklığı 41 km'dir.

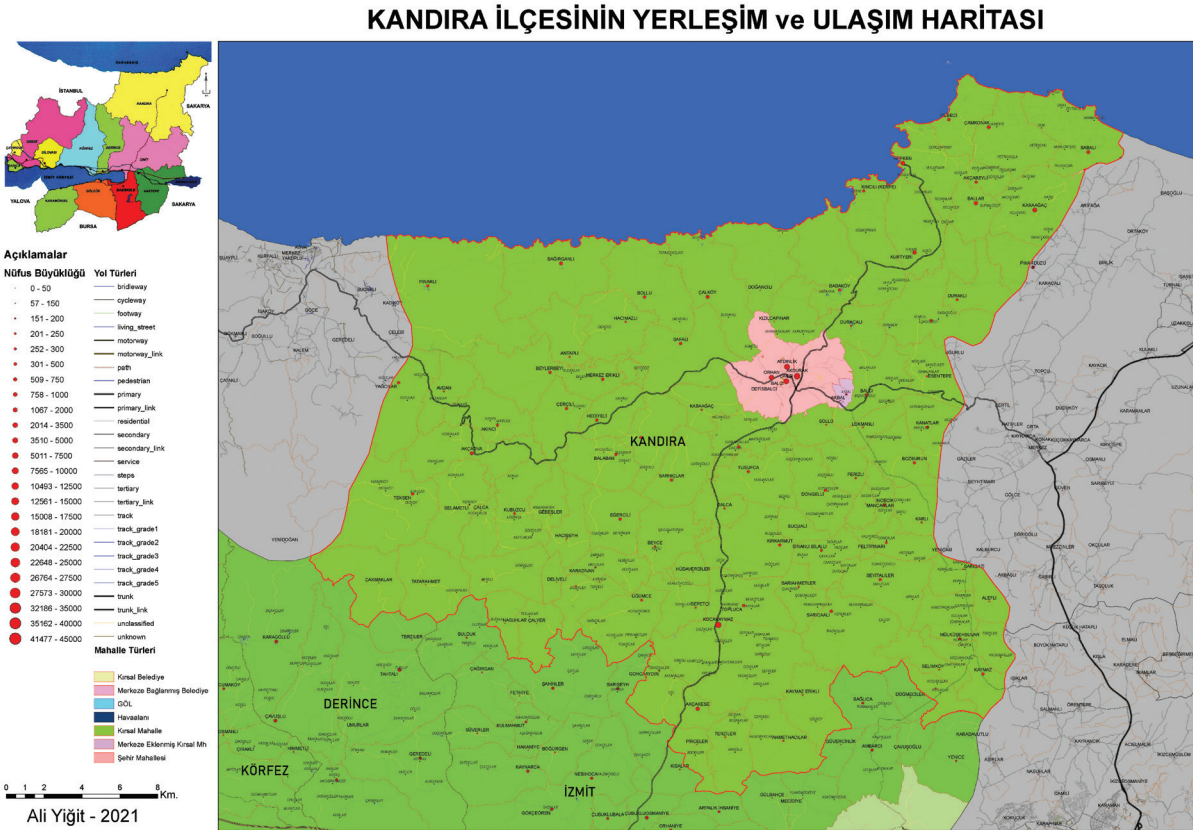
1888'de kurulan Kocaeli Sancağı'na bağlı bir ilçe olan Kandıra'nın belediyesi 1869'da kurulmuştur. Cumhuriyetten sonra, 1924'te kurulan Kocaeli vilayetini meydana getiren dört ilçeden biridir. 1935'te 2290 km^2 alanı ve 102 köyü bulunan Kandıra'dan çeşitli tarihlerde ayrılarak İstanbul'un Şile ilçesi Ağva bucağına, Sakarya'nın Söğütlü bucağına ve Kocaeli Merkez ilçe bucağına yirmiden fazla köy bağlanmıştır. 1959'da Kaynarca bucağı 22 köyüyle birlikte Kandıra'dan ayrılarak yeni ilçe olmuştur. Bu ilçe 1966'da Kocaeli'den ayrılarak Sakarya'ya bağlanmıştır. 1960'ta kırktan fazla köyünü ve 1356 km^2 arazisini kaybeden Kandıra ilçesinin 68 köyü kalmıştır. Bu arada bazı köyler bölünerek yeni köyler kurulmuştur. Bugün 1935'teki alanının yaklaşık %40'ına sahiptir. Günümüzde Kandıra'nın yüzölçümü 840 km^2'dir. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (ADNKS) 2020 yılsonu verilerine göre toplam nüfusu 52268 kişi, nüfus yoğunluğu 62 km^2/kişidir. Bu nüfusun 15776 kişisi ilçe merkezini oluşturan 4 mahallede, geri kalan 36502'si de kırsal karakterini koruyan 92 mahallede yaşamaktadır. Yani ilçe nüfusunun %70'i kırsal nüfustan oluşmaktadır. Kandıra, Kocaeli'nin kır nüfusu en fazla olan ilçesidir. 1935'ten 1960'a kadar nüfusunda bir miktar artış olmuş fakat idari değişiklikler nedeniyle bu durum tabloya pek yansımamıştır. 1960'tan bu yana da nüfusu pek değişmemiştir. 1935'te 45 bin olan nüfusu en fazla 1950'de 58 bine kadar yükselmiş, daha sonra biraz azalarak bugünkü 52 bin civarına inmiştir. Bu özelliğe sahip nadir idari birimlerden biridir.

Kandıra ilçesi arazilerinin hemen tamamı hafif engebeli plato yüzeyleri ile küçük tepelik alanlardan oluşmaktadır. Yükseltisi genelde 50-150 m arasında değişen arazinin en yüksek noktası Baba Tepesi (232 m)'dir. Karadeniz'e doğru eğimli olan bu plato sahasını Sarısu, Seyrek, Kumcağız ve Baba dereleri drene eder. Karadeniz'in nemli havalarının içerilere kadar sokulduğu ilçe arazilerinde ormanlar özellikle kıyı şeridi boyunca önemli bir alanı kaplar. İlçe arazilerinin %32'si orman ve fundalıktır. Ormanlık alanlarda kayın, meşe, gürgen, kızılağaç dişbudak, ıhlamur, kestane ve kızılcık gibi ağaçlar yer alır. Ormanın tahrip edildiği yerlerde makiye benzer nemcil çalı toplulukları (psödomaki) yer alır. Ağaçlandırma yapılan yerlerde hızlı gelişen çam türleri yetiştirilmiştir.

İlçe arazilerinin %51'i tarım alanları, %5'i çayır ve mera, %13'ü de tarım dışı arazilerdir. İlçe nüfusunun %70'ini oluşturan kırsal nüfusun geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. 380 bin dekar olan tarım alanlarının %82'si tarlalardan oluşmaktadır. Tarlaların yaklaşık %10'u nadasa bırakılmaktadır. Tarlaların 3/4'üne tahıllar, 1/5'ine de yem bitkileri ekilmektedir. Geri kalanı da yağ ve sanayi bitkilerine ayrılmıştır. Tahıl alanlarının %60'ına buğday, %20'sine yulaf, %15'ine mısır, geri kalanına da arpa ekilmektedir. Yem bitkilerinden de en çok fiğ, yonca ve mısır ekilmektedir. Ayrıca ayçiçeği, fasulye ve şeker pancarı üretimi önem arz etmektedir. Tarım alanlarının %17'sini fındıklıklar oluşturmaktadır. Yılda 65-90 ton arasında fındık üretilmektedir. Son yıllarda ceviz bahçelerinin alanı genişlemiştir. Yılda 20-35 ton ceviz üretilmektedir. Diğer meyvelerden az miktarda elma, armut, kiraz, çilek ve dut yetiştirilir. Sebze bahçelerinin oranı ise %1'dir. Biberi ile ün salmış olan Kandıra'da sebze bahçelerinin 3/4'ünü sivri biber, domates, karpuz ve taze fasulye kaplamaktadır. Yoğurdu ile ünlü Kandıra'da hayvancılık da gelişmiştir. 32200 sığır, 500 kadar manda, 2000 kadarı keçi olmak üzere on iki binden fazla davar vardır. Kandıra'da kümes hayvancılığın da gelişmiştir. 3 milyon 100 bin kadarı et tavuğu, 200 bin kadarı da yumurta tavuğu olmak üzere yıllık 3 milyon 300 bin tavuk üretilmektedir. Ayrıca kıyı kesiminde balıkçılık yapılmaktadır. Kefken'de iskele vardır.

İlçe sınırlarında, Özbey Mahallesi'ndeki mermer yatakları geçmiş yıllarda işletilmiştir. Ayrıca Kandıra'ya özgü ve ilçe için çok önemli bir değer olan "Kandıra Taşı", Çerçilli ve Akçaova mahallelerinde çıkarılmakta ve yine buradaki atölyelerde işlenmektedir.

Kocaeli'nin en az sanayileşmiş ilçelerinden biri olan Kandıra'da Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulması planlanmaktadır. Kandıra, tarımın yanında turizm faaliyetleri ile de öne çıkmaktadır. Karadeniz'e 52 km uzunluğunda kıyısı bulunan Kandıra'nın Karedeniz kıyısındaki Kefken, Kerpe, Bağırganlı, Kumcağız, Cebeci, Seyrek, Sarısu, Pınarlı gibi sahil

yerleşmeleri özellikle yaz aylarında yoğun ziyaretçi akınına uğramaktadır. Özellikle hafta sonlarında daha kalabalık olmaktadır. Orman ve denizin birbirini tamamladığı doğal manzara ve plajları ile ilgi çeken Kandıra ilçesinin kuzeydoğusunda Uzunkum Tabiat Parkı bulunmaktadır. Kandıra'ya 20 km uzaklıktaki Kefken Taş Ocakları mevkiindeki Pembe Kayalar, ilginç jeolojik yapısı nedeniyle görülmeye değer yerlerdendir. Kıyıdan 1 km uzaklıktaki Kefken Adası da önemli bir turizm değeridir. Kandıra'ya 4 km uzaklıktaki Baba Tepesi'nde Kocaeli Fatihi Akçakoca'nın mezarı yer alır. Kandıra'da da Orhan Câmii gibi tarihi önemi olan eserler vardır.

KAYNAKÇA

Ali Uzun, "Bir Açık Alan Dersliği: Kandıra Kıyıları (Kocaeli, Türkiye)" *Türkiye Jeoloji Bülteni*, Cilt 60, Sayı 1, Ankara 2017, s. 117-127; Kocaeli İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü *2020 Faaliyet Raporu*; *Kocaeli İli Arazi Varlığı*, T.C. Başbakanlık, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, İl Rapor No: 16, Ankara. 1995; Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, *Kocaeli İli Maden ve Enerji Kaynakları*. (2020). Ağustos 12, 2021 tarihinde MTA internet Sitesinden alınmıştır: https://www.mta.gov.tr; Murat Uzun, "Kocaeli İli Karadeniz kıyılarının jeomorfoturizm özellikleri ve kıyı kullanımına etkisi açısından değerlendirilmesi" *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı 32, İstanbul 2015, s. 339-366; Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Devlet İstatistik Enstitüsü (DİE) Yayınları. Ankara (ilgili yıllara ait nüfus istatistikleri) https://www.tuik.gov.tr/; Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Merkezi Dağıtım Sistemi (MEDAS), Bitkisel Üretim ve Hayvancılık İstatistikleri veri tabanları, https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr; Ümit Sergün, *Kocaeli Yarımadası'nda Kırsal Yerleşme*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, İstanbul 1986; Yusuf Dönmez, *Kocaeli Yarımadasının Bitki Coğrafyası*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayını, İstanbul 1979.

Ali YİĞİT

Tarih

Anadolu'da Handırı, Kandırı ve Kandıra şeklinde karşılaşılan yer isimlerinin tümünün Helenistik dönem öncesi Anadolu baştanrısının (Tarkhun, Adra, Kanda / Sanda) kimliği ile bağlantılı olduğu sanılmaktadır. Bu konuda da iki olasılık vardır: Birinci olasılıkta Kandıra, Kand(a)-ura'dan gelir ve "Yüce Tanrı" anlamındadır. Bithynia bölgesinde iki Kandıra bulunmaktadır. Birincisi Kocaeli'ne bağlı Kandıra olup Bizans döneminde adı Kentri veya Kandora şeklinde idi. İkincisi ise Karabük'ün güneyindedir. İkinci olasılık da, Kandıra vb. adların aslı Kadra yani K(uwa)-Adra, Kutlu Koca (ya da Kutlu'nun, ana tanrıçanın kocası)'dır. Rumlaşma döneminde kendini gösteren yaygın eğilimle, A ile D arasına bir N harfi sokularak Kandıra hâline gelmiştir.

Kandıra'nın kuruluş tarihi ilkçağa kadar uzanmaktadır. Bu dönemde köy niteliğindedir. Kandıra'nın, Hititlerin çökmeye başladığı yıllarda (MÖ 1200) Trakya üzerinden gelerek Boğazları aşıp Bithynia bölgesine göç eden ve Bryg (Bebrikler) adı ile de anılan Friglerin hâkimiyetinde kaldığı sanılmaktadır. Ancak Anadolu'da uzun süre hâkimiyetlerini devam ettiremeyen Friglerin, MÖ 690 yılında Kimmerler tarafından yıkılmasından sonra Kandıra, Batı Anadolu'da kurulan ve Marmara Denizi ile İzmit Körfezi'nin güneyine doğru genişleyen Lidya Krallığı'nın sınırları içinde kaldı. Bu sırada, Astakos Körfezi ile Herakleia (Ereğli) arasında, bir Thrak boyu olan Bithynler yaşamaktaydı ve Kandıra Lidyalıların denetimi altında idi. Lidyalılar MÖ 546 yılında Persler tarafından yıkıldıktan sonra, Kandıra, Perslerin kurmuş olduğu Marmara satraplık örgütünün içinde kaldı (MÖ 545). Bununla birlikte,

YAZAR KURUM VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Abdullah Kahraman	Kocaeli Üniversitesi	abdullah.kahraman@kocaeli.edu.tr
Abdullah Lüleci	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	luleciabdullah@gmail.com
Adem Arı	Sakarya Üniversitesi	aari@sakarya.edu.tr
Adnan Sofuoğlu	Hacettepe Üniversitesi	adnans@hacettepe.edu.tr
Ahmet Ekşi	Kocaeli Üniversitesi	ahmet.eksi@kocaeli.edu.tr
Ahmet Kamil Uysal	Araştırmacı/Yazar	kamiluysal41@hotmail.com
Ahmet Yavuzyılmaz	Necmettin Erbakan Üniversitesi	ahmet_yavuzyilmaz@hotmail.com
Ahmet Yüksel	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	ahmetarih@hotmail.com
Akın Deveci	Kocaeli Üniversitesi	akin.deveci@kocaeli.edu.tr
Ali İhsan Engür	Kocaeli Üniversitesi	ali.engur@kocaeli.edu.tr
Ali Kaya	Kocaeli Üniversitesi	ali.kaya@kocaeli.edu.tr
Ali Yeşildal	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	aliyesildal@gmail.com
Ali Yiğit	Bursa Uludağ Üniversitesi	aliyigit@uludag.edu.tr
Alim Alper Cesur	Kocaeli Üniversitesi	alper.cesur@kocaeli.edu.tr
Alparslan Arslan	Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	arslan_6141@hotmail.com
Alper Başer	Afyon Kocatepe Üniversitesi	baseralperhidayet@gmail.com
Arzu Serpil Arslan	Kocaeli Üniversitesi	aarslan@kocaeli.edu.tr
Aslıhan Akpınar	Kocaeli Üniversitesi	aslihan.akpinar@kocaeli.edu.tr
Aybike Özel	Kocaeli Üniversitesi	aybike.pelenk@kocaeli.edu.tr
Ayhan Orhan	Kocaeli Üniversitesi	aorhan@kocaeli.edu.tr
Ayhan Yüksel	Araştırmacı/Yazar	sunkur28@gmail.com
Aysel Çetinkaya	Kocaeli Üniversitesi	aysel.cetinkaya@kocaeli.edu.tr
Ayşegül Komsuoğlu Çıtıpıtıoğlu	İstanbul Üniversitesi	sezer.komsuoglu@yok.gov.tr
Ayşegül Yılmaz	Kocaeli Üniversitesi	aysegul0841@gmail.com
Bahadır Bozdağ	Bozdağ Mimarlık Dekorasyon Ltd.Şti.	bahadirbozdag@gmail.com
Barış Ateş	Milli Hakimiyet Medya	millihakimiyet41@gmail.com
Behçet Kemal Yeşilbursa	Bursa Uludağ Üniversitesi	behcetyesilbursa@yahoo.com
Bilal Tunç	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	btunc@agri.edu.tr
Bilsen Bilgili	Kocaeli Üniversitesi	bilsen.bilgili@kocaeli.edu.tr
Biray Çakmak	Uşak Üniversitesi	biray.cakmak@usak.edu.tr
Bora Yenihan	Kocaeli Üniversitesi	bora.yenihan@kocaeli.edu.tr
Burak Aslanmirza	Kocaeli Üniversitesi	burakaslanmirza@gmail.com
Burak Demir	Sanat Tarihçisi	burakdemir2014@gmail.com
Burcu Kurt	İstanbul Teknik Üniversitesi	burcukurt@itu.edu.tr
Burhan Sayılır	Anadolu Üniversitesi	burhansayilir@anadolu.edu.tr
Bülent Cırık	Dumlupınar Üniversitesi	bulent.cirik@dpu.edu.tr
Bülent Coşkun	Emekli Öğretim Üyesi	bulentcoskun@gmail.com
Büşra Savaş	Kocaeli Üniversitesi	busrasavas0a0@gmail.com
Cemil Öztürk	Marmara Üniversitesi	cemilozturk2012@gmail.com
Cengiz Akgün	Kocaeli Kent Gazetesi	cengzakgun@gmail.com
Cengiz Keskin	Kırklareli Üniversitesi	cengizkeskin@sakarya.edu.tr
Ceyhun Konak	Kocaeli Üniversitesi	ceykonak@gmail.com
Çiğdem Külçür	Kocaeli Üniversitesi	cigdemkulcur@gmail.com
Deniz Demirarslan	Kocaeli Üniversitesi	denizd@koceli.edu.tr
Deniz Özay	Kocaeli Üniversitesi	ozaydenizozay@gmail.com
Dilara Bahçalı	Kocaeli Üniversitesi	dilarabahcali@gmail.com